

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 41.—Diumenge 12 de Maig de 1901.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' tallin en última instancia 'ls pleys y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la 'taclunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

JA HI TORNÈM

La premsa de Madrid, la vèu mercenaria de l' Estat més corromput d' Europa, emprèn altra vegada la seva inicua campanya contra 'l Catalanisme, volgüent atiar envers nosaltres los odis de las demás regions espanyolas. Es això pluja sanitosa pera 'ls nostres ideals, adob inapreciable que farà créixe més ferm y robust encara l' arbre de las llibertats patrias, y per aquest motiu, en lloch de contestar com se mereixen los insults dels diaris madrilenys, hem d' agraïrlos hi ab tota l' ànima que 'ns fassin tan planera la tasca de desvetllar al nostre poble.

Imbecils en tots los ordres y en totas las ideas, los centralistas castellans, ab llurs crits esbojarrats, ab llurs infamants dicteris contra Catalunya, no comprenen que han vingut a substituir ab ventajà 'l règimen excepcional de tirania y despotisme que fins fa poch havèrem gaudit. Vingan donchs en bon hora, que de tot la causa nobilíssima de la Pàtria sabrà trèuren profit. Vingan en bon hora, que no 'ns han de fer gens de por los feréstechs udols d' aquest salvatjisme ridícul, que ja no pot servir pera altra cosa que pera espantar a las criaturas.

Sabèm lo que s' pretén; sabèm que darrera 'ls articles inflats d' oratoria barata, darrera las frases groixudas reveladoras de perills imaginaris, vindrà la persecució y l' estat de guerra, perque 'ls governants de la Espanya agonitzant han perdut per complet lo seny y no saben per ahont caminan. Rès hi fa. Desgraciadament que na ce comiat lo mantèniment de

re a las bocas dels canóns y a las puntas de las bayonetes! Desgraciadament l' Estat que no té altre remey pera governar que acudir als generals fracassats y sense prestigis!...

Si; es a n' això a lo que s' tira. S' ha vist que las midas repressivas no han pogut rès contra 'l Catalanisme; s' ha vist que aquest moment d' un poble mascle, reuiu y aleva ab més forsa y vigor; s' ha vist que cap resultat han donat los processos y las condemnes injustas; y en lloch de concessions y desagravis que podrian reforsar poch o molt los lligams d' aquesta unitat grande é incommensurable que s' desfa a corre cuyta, ara s' vol fer una altra prova, empleant los mateixos procediments y extremant los potser en nom de la llibertat y de la tolerancia que informan l' esperit d' unas lleys dictadas pera no cumplirse.

Aquesta ha sigut sempre la manera de governar de l' Estat espanyol, y 'ls anys passats y las desfetes sofertes no li han portat ni 'l desitj d' esmena. A tot arreu un estat veritable de la opinió, es revelador d' una causa que 'l produheix, y quan aquest estat d' opinió s' manifesta per un malestar fondíssim, prova que alguna necessitat senten los pobles que 'l sofreixen. Aquí no. Aquí 'ls moviments del poble se procuran ofegar, ja comprant als capitots de la idea, ja fent correr rius de sancó que s' pert llastimosament... y per això las conseqüencias son tan afalagadoras. Que ho diguin sino 'ls resultats de la política espanyola a Cuba y a Filipinas.

Mes a Catalunya no 'ls podran emplear aquets medis, que 'ls bons catalans no 'ns hi avemim pas a baixes y iniquitats fillas de la cobardia y de la impotencia de qui las proposa. A Catalunya la honradesa personal respón de la honradesa d' ideas y principis, y ni ara ni may nos vendrem per un ni per cent plats de lletias. Tenim conciencia plena de las nostras aspiracions, fonamentadas en la tradició y en los principis científics de la sociologia moderna; professèm sincer y veritable culte a la antiga nacionalitat catalana; sabèm que 'ns ampara la rahó y la justicia, y tots, desde 'l primer a l' últim, desde 'l més poderós al més humil, estèm disposats a sacrificar gojosos nostras vidas, abans de renunciar a la reivindicació de la nostra personalitat.

Y aquesta reivindicació la conseguirem y ha de vindre per forsa, malgrat las violencias y 'ls insults dels governants y dels que inconscientment fan lo seu joch. La llibertat, condició natural de la vida dels individus y dels pobles, té mil medis pera imposarse; y encara que las circunstancias impedeixin per temps més curt o més llargh son triomf definitiu, al cap y a la fi arribará l' moment en que l' esplendent sol de la redempció brillará pel demunt dels despotes y dels traydors que 'ns engrillonan pera mellor explotarnos.

Que vagin fent los centralistas castellans; que segueixin tirant llenya al foch los rotatius madrilenys; que continuin governant los que tenen la obligació de fer de patriotas y de valents per un tant cada mes. Cegos com son, no poden arribar a comprendre que 'ls únics separatistas de l' Estat espanyol son ells, y que tot lo que sigui vexarnos, oprimirnos y maltractarnos, nos fa favor, perque 'ns acosta de mica en mica cap a la Europa y 'ns allunya cada vegada més de l' Africa.

SANEJAMENT

DE LAS
maresmas del Francoí, riu Clá y la Pineda
(CONTINUACIÓ)

Coneguts los factors anteriors, anèm a fixar los medis de sanejament convenientes. Tots los ayguamolls han anat disminuint en virtut del natural replenament dirigit pel temps mateix a causa dels ayguats y de las riudadas. Aquest tertraplenament lent y natural que ha alçat los terrers baixos y pantanosos, nos ha servit de lliçó y 'ns ha fet comprendre lo que s' ha de fer, més ben dit, ha despertat en nosaltres la idea del enterrament artificial (colinatge); no es per això aquest preciament l' artificial verdader, lo més econòmic (enllacament) que s' acostuma a verificar pera adobar las terras y transformar sa composició química, aprofitant las barrancadas y riudadas, sino l' que porta a cap la noderosa ma del home. Aixís es que

sens encarregarho a las forças de la mateixa naturalesa desviant y entretenint temporalment las ayguas fins a posarlas al nivell de las demás terras, deuen terraplenarse 'ls estanys del Cinto de la Llebra, de Punyet, de Galvèz y part del de la Melena Costa, dihem part perque s' extén esglaonat insensiblement en tres bancals de diferent nivell al llargh ó paral·lelament a la costa. Aquest procediment deu acompanyarse de l' obertura en lo trajecte esmentat o sia desde 'l Francoí al riu Clá, de quatre ó sis grans eqüias ó canals de conducció com la del mateix riu Clá per exemple, en lo punt que tecnicament s' assenyali pels agrimensors ó enginyers cuidant de que al desayguar a la mar ho fassin ab la pendent deguda ó facilment, y no com avuy passa ab lo rech ó cequia del riu Clá que quasi está obstruida pels palets de la platja, y ab la petita obra de fabrica qu' existeix al estany de Punyet qu' está cegada per complet. Al propi temps se las dotará de tanques batents ó comportas de ferro que s' obrin de terra a la mar.

Això sens perjudici de que la companyia del ferrocarril del Nort (Almansa a Valencia y Tarragona) s' obligués, mirant pels seus interessos, no a desobstruir y netejar la majoria de las 15 alcantarillas del terraplé que s' alça desde 'l viaducte sobre 'l Francoí fins al riu Clá, segurament alguns passos d' aygua, y per cert de molt poca llum y embussadas, sino a construhirne no més que quatre ó sis del tipo de la 4 y 10, obertas de dalt a baix, no importa que sian de un ó de tres ulls, y per las que poden travessar moltas molas d' aygua, ventajà inmensa pel terraplé y obras de fabrica, ja que en los grans ayguats no s' embussarian a la part de dalt per no poguerlas engolir ó donar-lashi sortida insuficient y a presió increíble, lo que fa que saltant per sobre la via socavin lo terraplé y se l' emportin vers la mar.

Practicats aquets treballs, molt poca cosa hauria de temers de las ayguas llençadas per las rompentas de la grossa mar del E. S. E., del S. E., del S. S. E. y del S. perque l' evaporació prompte las faria desaparèixer; solçament arribarian a formar tolls més ó menys superficials. Això fins a l' estany de Punyet, perque desde aquí al riu Clá que la platja deixa d' estar resguardada pel dich de l' O. es necessari que cessi l' estat d' abandono actual y que 'ls propietaris, com fan altres agrieultors, tots aliats aixequin un cordó fort y de suficient alçaria pera aturar la furia de la mar, encara que a vegadas ho arrebassi tot.

Las superficies sanejadas creyèm deuen convertirse més en terras de cultiu que en terras de conreu; no convé massa dedicarlas a horta y terra de sembradura y menys a vimatars perque la regó continua que necessitan, fa que tinguin las mateixas condicions dels estanys ó dels focos d' insalubritat y son un viver de mosquits. Es més convenient plan-

tarhi pins marítims si hi domina 'l palet y l' arena y eucaliptus en los demás no salinosos, perque 'l banyarier destruhix las aubas, l' excessiva humitat pudreix las tendres arrels dels plátanos y 'ls salses no tenen la vida tan llarga com en altres terrers.

Los arbres ab son creixent arrelissám fixan y axugan lo terrer y ben podats ab son follatge s' oposan y dificultan la difusió dels microorganismes y no entrenenen segons ells als vols de mosquits. A vegadas no es això possible, puix lo salobre ni permet aquets cultius, ni quasi hi deixa medrar herbas de cap mena, y si no s' volen contemplar tristos claps irrisats de sal marina, s' té de recórrer al cultiu providencial del codonyer y de la mata que van bé en aquestas terras refractarias en alt grau a tota classe de cultius.

A sol ponent del riu Clá, de l' enfront del Mas de Gibert ó de Fortuny, sota la via fèrrea del Nort (Almansa a Valencia y Tarragona) fins a l' altre costat del Mas dels Canonges, apareixen, causant força extranyesa per ésser terrers bastant alts, rotllos assecats d' aspecte estanyós; y pels indrets dels Masos de Malet, Boteret ó Morera y dels Canonges, nombrosos prats ó terrers ab cequias, unas perpendiculars, otras paralelas a la costa; totas fondas, estrètas y pobladas de xiscas que ni a l' hivern deixan quasi guaytar a l' aygua, retombanhi enllá per entremitj, traçant una ratlla en zigzag, una gran cequia ó cequia major vorejada de canyetas y de lliris garitxols grochs y plena d' ayguas quietas, molt quietas y verdosas pel sol que los respuheix de cap a cap.

L' aygua salmástica que s' veu en aquestas cequias es la que s' trobaria rasa a tot arreu d' aquesta rodalia a la mateixa fondaria y també la de las plujas que hi abocan las alcantarillas de la via y que tarda a fondres per lo molt argilós qu' es lo terrer.

(Seguirá).

AGUSTÍ M.ª GIBERT.

ORIGENS DEL CENTRALISME DELS ESTATS D' EUROPA

VIII
E. Austria-Hungria

L' arxiducat d' Austria, que presidí y disposá dels pobles del centre d' Europa y fins del mon enter, de quina ambició conservan la memoria encara las cinch vocals que restan grabadas sobre la pedra de sos vells edificis, (1) ha tingut com tot lo artificial y artificios, com tots los cessarismes de moment ó en las fortas crisis dels pobles comprensibles, sa decadencia; es més, s' inicia l' desmembrament complet ara que de cada dia s' va duptant més d' allò, de que si l' Austria no existís tindrian d' inventarla; la mateixa expressió s' porta la contesta ja que un Estat sempre té de ésser obra de l' agrupació natural, geográfica y ètnica a la vegada, may una invenció.

Fá seixanta anys presidia encara la dieta de Francfort, donava ordres a la Italia; per la conferencia de Zurich (1859) es expulsada de la Lombardia; després de Sadowa (1866) deixá de formar part de la Confederació Germànica y ja no li queda d' Italia més que 'l bocí de l' Istria, 'l territori del Friul y 'l Tirol meridional; ha tingut que renunciar al paper de potencia directora de la Europa central.

Paga lo que digué gráficamente Maria Teresa al firmar lo tractat secret de repart de Polònia que prostituia sa honra y sa reputació per un tros de terra.

Desde que s' ha quedat encauada estantli vedat l' engrandirse pel Nort y per l' Occident, seria de suposar que ha guanyat en coesió interna... ¿Es així?

Lligats violentment una munió de pobles, careixent en absolut de tots los llassos que poden juntar los interessos d' un Estat, lo dia que l' artifici polítich vagi afluyant sas lligaduras, ni 'l nom d' Austria-Hungria quedarà, com quedá en los temps de jou lo nom d' Italia y Grecia, tan sols fos com expressió geográfica.

Es una massa política cahòtica, ab mil singularitats administrativas, no agrupada a l' etzar, ni resultat segons se diu d' hábils matri-

monis de la casa d' Austria, ni efecte de la defensa que en aquells pobles vá tindre lloch per detindre la invasió otomana; es efecte d' una disposició no geográfica, donchs orográfica, donchs es heterogènea, ni etnológica, donchs encara ho es més, sino d' una situació que podriam dirne estratègica, d' una imposició militar y d' una altra comercial (1); l' arxiducat d' Austria amo de la fortaleza dels Alps y l' Austria y l' Hungria acampats a las voras del Danubi, s' imposaren als pobles que 'ls voltavan, ja que allí estava concentrat lo mohiment comercial y l' d' immigració y desde 'ls Alps los hi podian dictar sa voluntat; no es estrany que fossin los amos; avuy que las fortalezas cauhen tan fácilment devant del canons y que 'l comerç es portat ahont se treballa, las causas han desaparecut.

Perque es d' advertir que sols per un enginy polítich s' ha pogut fer creuer que a l' Austria domina en majoria la rassa germànica y a l' Hungria té majoria la rassa turania (magyar); sens dupte que son los alemanys de l' Austria ó 'ls magyars de l' Hungria los que manan, però per cada quatre súbdits de l' Imperi sols un d' ells es germànich y per cada sis un sol es magyar. Los numèricament més forts son los eslaus, però tenen l' inconvenient d' estar separats precisament per la massa dels paysos dominadors (2).

Pera trobarse un croata y un moravo tenen d' atravesar paysos ben diferents, casi bé no s' coneixen y sols l' element intelectual pensa en un acord comú, que no trascendeix més que poquet a poquet a la gran massa del poble; aixís comensen tots los renouaments polítics

los inician los pensadors preveient las necessitats del país ó 'ls innovadors com a profetas qu' entreveuen un pervindre, y 'ls segueix, molts cops inconcientment, la gran massa, la que condeueixen los homes d' acció, la que dona la má en los moments decisius; això es lo procés de todas las evolucions polítichs y socials; plantejada la necessitat pels pensadors ó 'ls innovadors, fa falta un conductor d' homes, fá falta un Danton pera conduir las masses al triomf lo 10 d' Agost de 1792; Victor Manuel no hauria fet rès sense Garibaldi.

Sia com vulga, 'ls eslaus a l' Austria forman duas agrupacions ben fortas y ben definidas; los eslovachs (tchechs, polachs y ruthenos) y 'ls yugo-eslaus (eslovenos servis y croatas).

Un altre element entra a constituhir la massa informe de l' Imperi y contribuheix a sa irregularitat y es l' element llatí, sols agregat pel dret del més fort: los rumans a l' Orient y la Italia irridenta a l' Occident, esperan lo moment oportú per separarse.

Havèm explicat lo perqué de son origen y aquest perqué ja no existeix avuy. Avuy l' Austria ha tingut d' entrar en via de concessions.

Lo patriotisme austriach no existeix; fóra del que queda als documents oficials y del que acostuman a enrahonarne los militars y 'ls empleats per esperit de casta, están bastant més avansats que en nostre Estat; fóra de Catalunya somnían y somniarán mentres Déu no hi posi un remey; no son sols los panxa-contents los que cridan de patriotisme, son los infelissos pobladors de aquelles ermas planuras tan pobres y tan tristas; sórt que no cal fiarsen gayre de las conviccions d' aquella gent, sino n' hi hauria per tirar la barretina al foch.

En lloch d' aquest patriotisme oficial, allí s' desenrotlla lo patriotisme de rassa, que tart ó aviat té de donar las sevas conseqüencias.

Es fácil de prevèurer lo que passarà l' dia qu' allò s' acabi, per més que siga esposat fer profecias.

L' Austria entrarà confederada ab sos companys de l' Alemanya, l' Hungria podria desaparèixer com a nacionalitat, lo que seria una injusticia donchs es un poble ben caracterizat, però es un poble de procedencia asiática, avuy un poble dominador, en que la classe mitja no ha existit fent forta la nació y per fi que s' troba voltat d' eslaus que la detestan; no tindria rès d' estrany que desaparequés com a nacionalitat.

Los eslaus quedarian constituhint dos nacions, la septentrional a base de la Bohemia y la yugo-eslava per centre la Croacia.

Quedaría la Italia Irridenta pera juntarse a

(1) Reclus.—Geografía universal.

(2) Los vienesos contan ab goga que quan se reuniren a Praga los representantes dels eslaus septentrionals y meridionals, per entendres y discutir van haver d' adoptar per llengua l' alemany, l' idioma aborrit.

(3) A. E. I. O. U. (Austria est imperatore orbis universo).

L'Italia y l'boi de la Bukovina y de la Transylvania per fer nacionalitat ab los principats danubians.

L' hora de la justícia s' acosta y ab ella l' hora de donar a Déu lo que s' de Déu, ja que es qui ha disposat los limits naturals de cada pàtria, que sols han pogut estrafer los convencionalismes y las ambicions dels homens.

JAUME PEYRÍ.

Jochs florals

Lo discurs de 'n Pi y Margall

Sentim no disposar de prou espay pera fer la sessiya completa d' aquesta simpàtica festa que tingué lloch lo diumenge passat a la gran sala de la Llotja de Barcelona.

L' entussiasme que hi regnà y l' patriòtic escalf que s' hi sentia, no hi ha ploma capassa de descriurels. Las poesias guanyadoras dels primers premis, y molt especialment las que s' referian a temas patriòtics, foren aplaudidíssimas, lo mateix que l' discurs del President, l' apòstol de l' autonomisme D. Francisco Pi y Margall, del quin a continuació ne publicquem un extracte.

Lo discurs del Sr. Pi y Margall comensa ab frases d' agraïment y de goig per haver recaygut en ell lo nomenament de president dels Jochs Florals.

Això, diu lo Sr. Pi, ha fet reviuire l' temps de la meua juvenesa, quan, estudiant encara, no coneixia altra terra que la de la meua patria Catalunya, quan me delitava contemplantne 'ls seus monuments, tan ben estudiats y fer Piferrer en la seva obra «Recuerdos y bellezas de España».

Recorda que a la mort d' en Piferrer, ell va ser lo continuador d' aquella obra, afirmant de passada que may, fins quan s' ha vist més embrancat en lo mon de la política, ha deixat de sentir un amor ben ferm per las lletres y las arts.

Totseguit relata l' desvetllament literari de Catalunya, promogut per en Rubió y Ors, a l' entonar los seus cants en llengua catalana, quan encara tothom se servia exclusivament del castellà. «La gran sembrada d' allavoras, diu, ha donat tardans però abundosos fruyts».

Esmenta la fundació dels Jochs Florals y fa notar lo fet de que abans del nostre Renixement no havia despuntat a Castella cap astra de primera magnitud en lo cel de la poesia. En cambi, la creació dels Jochs Florals n' ha produhit tot un estol a Catalunya.

L' amor a la llengua encomana l' amor a la terra, diu lo Sr. Pi. La nova direcció de la literatura va imprimir una nova direcció a la política. Si abans haviam viscut deslligats de tot jou, perquè no hem de disfrutar ara de las llibertats que teniam ab los reys d' Aragó y fins de Castella?

Aquest rahonament va impulsar a bona part del jovent de l' època evocada pel Sr. Pi las aspiracions que, com diu en son discurs, varen ser las que varen impulsar la renaixensa del Federalisme, del Catalanisme y del Regionalisme.

Tots, afegeix el Sr. Pi, aspirèrem ab lleugeres variants als ideals mateixos. Tots volèrem la llengua de cada regió, de cada nacionalitat, com a llengua oficial dintre de la mateixa. Tots volèrem que 'ls magistrats y jutges siguin fills de la terra ahont han d' administrar justícia. Tots volèrem que aquesta s' administri a casa mateix. Tots volèrem Corts pera constituir drets y tributs per la vida y progrés de Catalunya. «Això voliam y això volèim!» exclama l' Sr. Pi: «y no ho volèim exclusivament pera nosaltres; ho volèim per tothom. No som tots federals y republicans però perseguim un fi comú. Si l' logressim, las regions avansadas, trayent més profit de la seva vida propia, avensarian més. En cambi las regions ende-rredidas s' animarian ab l' exemple. Totas las que ara forman l' Estat Espanyol son dignas de ser autònomas, però cap potser com Catalunya, la que té una llengua propia, una literatura propia, unas lleys y unas costums que li donan fesomia propia.»

Després d' aquestes frases, compara l' Sr. Pi las llenguas castellana y catalana, esmentant la dolso de la primera y la energia, la virilitat, la concisió y la precisió de la nostra. Ademés, diu, lo caràcter de las dúas literaturas es també diferent. La nostra literatura es característica: canta las nostras montanyas, lo Montserrat, lo Canigó, l' Montseny. L' enfonzament de l' Atlántida li dona tema pera un gran poema. El lema: «Patria, Fè y Amor», li inspira cants dolso o enèrgichs, aspres o suaus, que donan una mostra patent de la ductilitat de la llengua catalana.

També fa esment lo senyor Pi, de las novelas y 'ls dramas y 'ls poemas traduhts y admirats fóra de Catalunya, acabant las sevas consideracions literarias ab un pararel entre duas figuras llegendarias: Don Juan Tenorio y l' Comte l' Arnau. Lo primer, lo que perteneix a Castella, es alegre y variable; lo segon, lo que perteneix a Catalunya, es fort, tètich y feréstech. Per això aquest no encaixaria bé ab l' estil florit castellà, plè d' imatjes y frases llampants, improprias pera fer arrelar cap idea.

Totseguit s' extén lo Sr. Pi en examinar l' esperit de las lleys peculiars que 'ns regeixen ja fa sigles a Catalunya, tendint totas a la conservació de la familia y per consegüent a la formació del caràcter peculiar de la nostra terra, que, sent de natural pobra, ha conseguit ferse rica, gracias a l' esperit práctic dels seus fills, tots ayants del treball. Y ja es sabut que l' amor al treball es la primera condició de la riquesa dels pobles.»

El Sr. Pi descriu ab gran justesa y brillan-

tor la Catalunya treballadora y industriosa, sense oblidarse de fer esment de la seva vida artística y de las eminentes personalitats que ha engendrat.

«Si això es Catalunya, sota l' jou de la Centralisació; ¿què seria la Catalunya autònoma?» pregunta l' senyor Pi.

Y ell mateix se fa la resposta, pintant lo que serém si conseguim lo triomf dels nostres ideals.

Si aquest triomf arribés, «Catalunya podria aixecarse a las alsiarias hont la cridan la seva forsa y l' seu treball.»

Finalment, després de fer algunas consideracions sobre la manera d' entendre l' amor a las regions que forman l' Espanya d' avuy, glosa l' lema dels Jochs Florals, dedicant hermosas frases a cada un dels tres punts qu' encloou: *Patria, Fides, Amor*.

Comentaris

Anèm per pams

Certs elements autonomistas, regionalistas y independents, volguent pendrer en serio això de las eleccions y enderrocar lo malehit caciquisme, organisaren un *meeting* al Teatre Nou Retiro de Barcelona. Gent prou coneguda per estar sempre al servey dels polítichs d' ofici, assistiren al *meeting* y de bonas a primeras cumplir la seva missió de mouer brega y escándol pera que la reunió no 's celebrés. Conseqüencia: trets, garrotadas, etc. etc., y un enfilad de telefonemas a Madrid donant als sucesos unas proporcions extraordinarias y fent constar que s' havian pronunciat crísis subversius, crísis que la major part dels periòdichs de Barcelona duptan que 's donguessin.

Vingué la festa dels Jochs Florals que 's celebrà ab lo major ordre, y com si això defraudés las esperansas dels agents de la secreta, repartiren unas quantas garrotadas als que acompanyavan y vitorejavan a n' en Pi y Margall. Aquest fet produhí general indignació.

Los regionalistas, forts en lo seu dret de celebrar lo *meeting* susprés, lo tornaren a organisar y tingué lloch lo dimars dintre l' major ordre y sense que 'ls oradors se descantellessin per cap cantó.

Tot això ha coincidit ab las vagas dels empleats dels tranvías, que veyent anavan a pendrer la qüestió, procuraren obtenir l' ajuda dels altres elements obrers y tots plegats fer al-saprem pera sortir ab la seva. Com sempre que la corda 's posa tivanta, l' ordre públich s' altera amenantant forta tempestat.

Saben vostès com han prés los rotatius de Madrid los sucesos de Barcelona? Donchs com sempre, carregant lo mort als catalanistas, com si 'ls catalanistas tinguessin res que veurer en tot lo que ha passat, y demostrant una vegada

més qu' es la premsa més inepte, més lleugera y més insustancial del mon.

Agafin los periòdichs de Madrid y estèm segurs que la indignació no 'ls hi deixarà acabar de llegirlos, puig son tants los insults que dirigeixen a Catalunya, als catalans y particularment als catalanistas, que la cosa passa de mida. D' *egoistas, explotadores, malos españoles* y de no sabem quantas cosas més, nos tractan aquells infelissos de cervell neulit, a qui deu Espanya las vergonyas que ha passat y l' endarreriment en que 'ns trobem.

¡Quin engegament o quanta maldat! Lo mateix ara que quan la guerra de Cuba, com abans ab lo de Melilla, en tot demostran un orgull repugnant y una ignorancia que no pot ésser més gran. Engegats per la superbia, no poden tolerar que ningú 'ls reпти, no poden permetrer que altres pobles o mellor dit altres rasses, més virils, més instruhidas y sobre tot més treballadoras, los hi diguin que ja n' hi ha hagut prou de disbauxas, que no volen seguir més temps baix lo despòtich jou de gent fracassada y que senyalin nous camins, nous sistemes y homes nous pera regenerar a un Estat que está a las acaballas per la corrupció dels que fins ara l' han governat.

No, no 'n poden sentir parlar d' aquestes cosas, no volen escoltar als qui sense altra missió que l' enlayrament de la Pàtria, sacrifican los mellors anys de la seva joventut, sos cabals y la seva sanch, cercant una nova vida al decrepit Estat que ells, los patriotes de fanch van matant xuclantli las darrerías gotas del líquid vital.

Perdonèmos los que no saben lo que 's diuhen, y que no 'ns passi pel cap tornàroshi agravi per agravi. Al cap de vall lo que escriuhen los periòdichs madrilenys no reflexa més que l' pensament dels polítichs explotadores d' Espanya. Ells bé prou voldrian y a n' això tiran, que las demás regions se posin contra Catalunya, però aquesta *habilitat* sols tingué éxit y encara a mitjas, la primera vegada, y com l' engany tothom l' ha vist inclòs los madrilenys sensats, no es fàcil que la *reprise* dongui 'ls resultats que ells desitjan.

Lo mateix a Catalunya, que a l' Aragó, Navarra, Basconia, Asturias, Galicia, y demás regions d' Espanya, l' odi contra 'ls polítichs centralistas causants de nostra miseria, es tan gran que l' dia menys pensat ho arrebarà tot. Ara ja s' van convencent que 'ls catalanistas no volèm esbosinar a Espanya, sino ferla més forta y més gran, trayenta de las urpas dels que las explotan descaradament. Lo dia que las demás regions nos fassin costat y 'ns ajudin jay d' ells!

Mentrestant que vagin fent, que vagin dihent y que vagin insultant; treballan per nosaltres y fins esperèrem que farán tornar catalanistas als forasters que viuhen a Catalunya.

Garrafalerías

Lo que anèm a copiar no 's pensin que hagi sortit del cervell de qualsevol *chico* de la premsa madrilenya; es la opinió dels ministres que 'ns governan, manifestada en lo darrer consell que celebraren. Ho trayèm de *El Imparcial* y no ho traduhim perquè l' riuher tal vegada no 'ns deixaria acabar la feyna. Ara vagin llegint y apartin las criaturas que no prenguin mal.

En la cuestión de las huelgas promovidas por los socialistas, vieron anarquistas y catalanistas ocasión oportunísima para provocar un conflicto grave, en que el derramamiento de sangre contribuyese a afianzar en la región principios disolventes y extender el odio al poder central, presentándole como un tirano.

Para lograr este propósito, de común acuerdo ó siguiendo unos el ejemplo de los otros, los anarquistas ayudados por los libertarios y por esas personas inconscientes que van donde va el desorden, dirigiéronse a las fábricas para impedir que funcionasen y lograr que los obreros se uniesen a ellos desde luego ó a la larga, cuando los apuros de la necesidad excitasen sus pasiones, mientras que los catalanistas se encaminaron a los muelles, a fin de paralizar el tráfico y obtener idénticos resultados a los perseguidos por los anarquistas, sus auxiliares.

La dirección de todo este plan no se hallaba encomendada a las masas. Venía de más alto lugar: procedía de acudados catalanistas, que siembran su dinero para que fructifique la semilla separatista; que alimentan hojas periódicas, en que a diario se insulta a España, y que emplean sus rentas en la adquisición de desalmados, siempre dispuestos a adjudicarse al mejor postor.

Desde la cátedra y desde altos círculos no cesaban las predicaciones favorables a la reivindicación de derechos que nadie ha herido.

En vista de este análisis de la cuestión, los ministros comenzaron a tratar de los medios de resolverla.

Acerca del catalanismo, los ministros estuvieron conformes en que la idea que le sirve de bandera es el separatismo. ¿Es posible tolerar que semejantes creencias arraiguen en región alguna de España? Todos convinieron en que se impone el empleo de cuantos medios se hallen al alcance del poder público para destruirlas.

Desde luego se desechó toda idea de hacer concesiones al espíritu catalanista.

Hablaron del asunto casi todos los ministros, y principalmente los Sres. Sagasta, Moret y Weyler.

Acordó el gobierno proceder energicamente con el catalanismo en su forma hostil a la nación en que estos días se ha manifestado.

Igualmente se convino en proceder contra los directores del movimiento sedicioso, que ocupan alta posición social y son conocidos de las autoridades.

Ja ho veuhen: segons la respectable opinió dels Sagastas, Morets, Weylers y demás companys de presupost, los catalanistas anèm de brassat ab los anarquistas, *libertarios* y demás gent d' espenta pera provocar conflictes, vessaments de sanch y altres barrabassadas per l' estí. No paran aquí 'ls *bons informes* del gòbern, sino que sab de bona tinta que l' *plan procedia*

de acudados catalanistas que siembran su dinero para que fructifique la semilla separatista, y que los catalanistas se encaminaron a los muelles a fin de paralizar el tráfico.

D' aquí endevant, ningú podrà dir, després d' això, que l' nostre paternal gòbern dormi a la palla y que no sab ahont jau la llebra, puig ha demostrat una penetració tan gran y un coneixement tan exacte de lo que passa a Catalunya... que talment sembla que 'ns parlin de la Xina.

No 's extranya que ab Cuba y 'ls Estats Units passés lo que va passar, puig si 'ls nostres homes de gòbern no saben un borrall de las cosas d' Espanya, com podian sapiguer lo que passava a tantas centas horas lluny? Ja va fer bé lo general Delgado fent recullir tots los diaris de Madrid que arriban a Barcelona; los barcelonins haurian quedat de marbre devant de las garrafals y gratuítas imputacions que se 'ls hi dirigeixen.

Y no dihèm més, perquè lo copiat se porta l' oli, com la sardina que 's pesca a la matina; da; però no acabarem sense copiar un telegrama d' un diari asturià. Diu:

He preguntado a los ministros si en la cuestión de la huelga se había mezclado el elemento catalanista.

Contestaronme unánimemente que no existía más que la huelga sin influencias extrañas.

Otros periodistas que hicieron la misma pregunta recibieron idéntica contestación, sin que hayamos podido obtener noticias oficiales más completas.

Ara fassin lo favor de lligar caps si poden, que no podrán, puig una cosa es dona de bofetadas ab l' altra, y diguin si saben ahont sont. O'Donnell va dir que Espanya era un presidi suelto, però nosaltres creyèm que també es un manicomí suelto.

D' eleccions

A nosaltres cada dia 'ns fá més fàstich això de las eleccions, perquè veyèm las indignitats y malas armas empleadas pels qui per deber y per obligació deurian ésser los més fidels guardadores de las lleys. Y sino veig lo que passa: se reuneix qualsevol *comité*, sia liberal ó conservador, que pel cas es igual, pera proclamar candidats, y una vegada complet aquest requisit, lo primer que fá no es dirigir-se al poble, sino visitar al governador pera demanar-li que apoyi la candidatura acordada.

Y ¡quina candidatura!... D' una part uns quants senyors que aniran al Congrés a fer de conillet de guix y a votar tot lo que l' gòbern los hi mani, a cambi d' unas quantas credenciales d' aspirants y de porters de las Delegaciones d' Hisenda; y de l' altra, quatre subjectes molt coneguts a casa seva, y quin únich mèrit consisteix en ser amichs ó administradores de las fincas d' algún personatge més ó menys autèntich y més ó menys *grande de España*. Seguint per aquest camí, no es gens difícil que l' mellor dia vegèm cobert ab la hon-

rosa investidura de diputado al cotxero del Marqués de Mariano.

Hi ha candidat, que gaudint relatiu prestigi entre 'ls electors, sembla que se n' hauria d' apartar d' aquestas miserias; però no, després d' haver conseguit que l' encasillin com a un *cinero* qualsevol, si per un costat recorda al poble las sevas campanyas a favor de Catalunya, per l' altre demostra la poca sinceritat dels seus actes, apoyant descaradament la candidatura d' un *Capitán Verdades*, declarat enemich de la nostra Terra y director d' un paperot que ha dit que la bandera catalana era *enseña de la desvergüenza y de la indignidad*.

Y aquestes personatges serán demà 'ls que al Congrés, parlarán ó callarán—que de tot hi ha—en nom de Catalunya!...

Notas d' Art

En Sorolla y la medalla d' honor.—Zuloaga.—Casas y Rusiñol.

Lo gran triomf alcansat pel famós pintor valencià en Joaquim Sorolla ab lo sufragi d' una immensa majoria d' artistes, de gent del seu mateix art, adjudicantli la més alta recompensa de la Exposició de Bellas Arts de Madrid, es una nota simpática en un poble tan plè de baixas passions y egoismes y miserias.

En Sorolla es un artista de debò: un artista d' aquells que deixan rastre en lo camí de las centurias. Es més: es un continuador de la escola castellana implantada ab las obras del famós Teotocóplu y afirmada per la sobirana tasca del gran pintor sevillà don Diego de Velázquez.

D' ençà de la mort de n' Goya, la pintura, d' aquesta part dels Pirineus, ha viscut una vida migrada, pobre d' ideals, que s' traslluan no més y d' una manera aislada en mitj de la cridoria dels sectaris d' un art fals y aparatós. Ni l' gran geni de n' Fortuny pogué sustraïrren a la influencia d' aquella atmosfera artificial, perfumada y romantica, ahont la suprema belleza hi vivia disfressada ab vestiduras llampants, cómicament afectada, seria, ab serietat de clown. Nj en Rosales, un colós de l' art pictòrich, ni ningú, ningú sapigué ferse seva aquella societat en que vivian, plena de ressabis, apassionadíssima, trontollada constantment per guerras interiors que li donaren un caràcter marcadíssim.

Res d' això havian vist los genis del segle XIX, fins a n' aquests darrers temps.

Ara sembla que se n' hagin donat compte. Fóra del mèrit que li es propi, a n' això 's deu l' enlayrament de n' Sorolla y l' premi alcansat per la seva obra,—concedit precisament aquest premi, y s' fa precis recalcarlo, pels que lluytan dins del seu mateix ofici;—y 's deu

també a que n' Sorolla es, entre 'ls pintors espanyols de primera fila, lo qui més sembla a n' hi té a n' 'ls mestres qu' enlayran l' art de la terra castellana en las últimas centurias.

Altre caràcter ben diferent es lo del vascongat en Zuloaga. Heus aquí un pintor, un gran pintor d' una energia brutal. Diuhen que s' assembla a n' Goya... mes, reparèuho; en Goya *immotivava* 'ls seus models, y s' feya l' amo de llurs voluntats. No se li resistian; passavan docilment de la realitat de la vida a n' l' blanch de la tela com moguts per una influencia màgica. En Zuloaga hi lluyta a bras partit, lo domina com a feras, futejantlos...

No se pas si hi ha concorregut en Zuloaga al certamen de Madrid: no hi fá res. Tinguèu-lo en compte, artistes espanyols, a n' el pintor vascongat pera quan se 'us presenti la ocasió: l' acompanyan condicions més que sobreras pera ésserli adjudicada una medalla d' honor.

Caràcter més diferent encara presentan los pintors catalans en Casas y en Rusiñol,—y 's poso aixís, aclopat, perquè a mon entendre 's complementan las duas personalitats dintre l' medi de producció;—junts donaren los primers passos pels vianans de l' art, y d' allavors ençà mutuament s' han anat enmatlleuant, sens que se n' donguessin compte, lo que s' trovaban en falta en sos respectius temperaments.

Ab tot y l' obra meritíssima del gran Viladomat, dels Juncosas y altres artistes de talent,—y passin com un incís aquestas consideracions,—no s' hi entrevéu en la historia artistica de Catalunya 'ls rasgos que, per demunt de totas las diferencias, unifican a l' art de tot un poble y caracterisan una escola. Mes ja s' hi notan aquests rasgos d' uns quants anys a n' aquesta part, y s' hi notan desde l' moment en que veyèm afirmarse l' mèrit d' aquets artistes, de n' Rusiñol y de n' Casas, portantnos de l' extranger, no unas ideas forasteras, sino l' criteri convensut de fer un art personal, quina eficacia predicen sempre ab l' exemple.

Y a fè qu' es grossa la diferencia que s' nota en lo caràcter d' aquestes artistes. En Rusiñol es un enamorat de l' ànima humana: las sevas figuras viuhen perquè pensan, perquè tenen un ànima que s' imposa. Las de n' Casas sembla que pensin perquè viuhen; y viuhen plètoricas de vida: llurs arterias bategan; llurs rostres somriuhen, vos saludan; s' admiran, ó vos observan ab posa indiferent desde l' seu mon fictici, del march endins: es un art meravellós qu' entussiasma. Las figuras de n' Rusiñol, pensan y vos fan pensar, sufrixen y l' espectador s' angonia ab llurs sufriments; la tristesa del paisatge s' encomana... y, no s' veuhen las filigranas de l' art ni l' gran mèrit de l' artista. Pera fersen carrech d' aquestas filigranas y 'ls matisos dolcissims qu' avaloran l' obra del nostre pintor-poeta, cal fer un esforç suprèm, cal imposarse a n' el cor. Altrament passan pel devant dels ulls veladas de poesia.

dolsament sombrejades de sombras misteriosas, de tristesas, d'anorranças, de recorts y prometensas, de sensacions amorosas, y místichs arrobaments....

Aquestas son, lector amich, ara per ara, las mevas impresiões respecte l'art del color, dels Pirineus ençà. Quatre figuras ben destacadas, —apart d'un nombre forsa important d'artistas molt apreciades,— una escola que, com lo Fénix, ressucita de la cendra, y un'altra escola qu' esclata plena de vida.

Maig, día 9. **QUIQUET.**

Las conversas del "Centre Industrial"

Ben important siguié la que iniciá 'l diumenge passat lo nostre estimat amich y ferm company n' Agustí Ferrer y Sandoval, sobre las causas qu' han produhit la falta d' exportació de vins y olis que 's nota en nostre port y medis pera reanimarla.

Comensá 'l nostre amich dihent que la principal causa deú buscarse en lo tractat ab França de 1882, que, fill de las necessitats de la ve-hina república, feu que ab manifesta imprevisió descuidessim los mercats del Nort d' Europa y de l' América, precisament quan haviam d' aprofitar lo trobarnos lliures de la competència dels fins francesos pera fomentar nostre comers ab aquells paysos.

Desde 'l moment que á França no han necessitat los nostres vins, han comensat las dificultats aduaneras, s' han presentat los conflictes del guix, de la sal y de l' aygua, los drets d' entrada son cada día més crescuts y vindrá per últim l' aprobació del projecte que farà impossible la introducció de las mistelas y vins de licor. Avuy, donchs, lo comers espanyol de vins queda reduhit á Suissa y al Nort, perque mentres aquí sols nos cuidavam de plantar vinyas y més vinyas, aduch en terrers impropis pera tal cultiu, melloravan sa producció y extenian llurs relacions comercials, Argelia, Italia, Grecia y fins Xile y la República Argentina.

Hem perdut los mercats de Brasil y 'ls del Plata dels quals s' apoderaren Portugal y Italia mentres aquí no pensavam en altra cosa qu' enviar ví á França, y 'ls últims desastres colonials nos han tancat las portas de Cuba, Puerto Rico y Filipinas, ahont ben aviat de la nostra exportació com de la dominació espanyola sols ne quedarà 'l recort.

Altra de las causas qu' ha determinat la paralisació del comers de vi, ha sigut la creencia que fins ara 's tenia de que 'ls nostres eran los mellors del mon. Ab això ha passat com ab l' exercit y la marina y tantas otras cosas. Lo chauvinisme es impossible dintre del negoci, donchs los extrangers aprecian las mercaderias per son just valor. La rutina dels nostres

comers no m'ha permès de competir ab los vins italians América y altres punts.

Lo Sr. Ferrer, deixant pera la conversa d' aquesta tarde, lo senyalar las midas que s' imposan pera afavorir nostra exportació y ocupar-se de la crisis de l' oli, acabá fent constar que 'l comers de vi espanyol queda reduhit avuy, á Suissa, als restos de nostra exportació á América y Filipinas, als mercats del Nort d' Europa, á la destilació de las classes baixas y al consum interior.

Aixís que acabá de parlar lo Sr. Ferrer que fou escoltat ab verdader gust per la distingida concurrencia, s' entaulá una animada discussió entre varis dels assistents á l' acte, senyalantse causas de carácter purament local que poden haver influït en la paralisació del comers de vi.

Com hem dit abans, aquesta tarde, á las sis, continuarà 'l Sr. Ferrer la conversa sobre 'l mateix tema.

Sants de la setmana

Diumenge, día 12.—Sts. Domingo de la Calçada, Pancraci mr., Germá b. y Electa vg.—Dillúns, 13.—Sts. Pere Regalat cf., Mus pbr. y mr. y Joan lo silenciós ab.—Dimars, 14.—Sts. Pasqual p., Bonifaci b., y Victor, Bonifaci, Justa, Justina y Eneida mrs.—Dimecres, 15.—(Abans †) Sts. Isidro pagés, Ximplici y Torquat bs., Dionisia mr. y Joan Baptista de la Salle cf.—Dijous, 16.—L' Ascensió del Senyor y Sts. Honorat, Ubalt y Peregrí bs., Joan Neponocé c., Maxima vg., y 'l beat Gil ab Santarem.—Divendres, 17.—Sts. Bruno b., Pasqual Baylón franc., Claudia vg., y Basila y Restituta mrs.—Dissapte, 18.—Sts. Feliu de Cantalici, Erich r. y Venanci, Eufrasia, Madrona y Julita mrs.

Quaranta horas: comensan á l' Iglesia de Nazaret.

NOVAS

Las vagas están á l' ordre del día. Per tot arreu los obrers se preocupan de reduhir las horas de treball y en alguns casos fins n' abusan y demanan cosas quasi impossibles.

Aquí á Tarragona no obstant, hi ha pobres obrers que després d' haver completat lo seu jornal, molts dias no poden anar á sopar fins á las nou de la nit, perque qui no 'ls paga, encara que 'ls mani, los fa entretenir en traginar viguetas, mahons, etz. etz., estalviantse ab aquest medi uns quants jornals.

Recomanem un poch més de caritat, que de las grans explotacions naixen tots los conflictes, y tota vegada que 'l representant del poble es l' Alcalde, farán bé 'ls pobres que de

semblant modo 's veuen obligats á treballar en demanar apoyo al Sr. Malé pera que interposi la seva influencia en favor dels obrers y això s' eviti.

Y si no s' evita, parlarem més clar.

Fentse l' Ajuntament sórt á las queixas dels propietaris, ha prosseguit la tasca de fer posar los daus de coure en los dipòsits d' aygua y tenim avuy tota ó quasi tota la població sufrint las conseqüencias.

Faltada l' aygua per complet de presiò ab lo nou sistema, ha disminuït d' una manera molt sensible la cantitat á que tenen dret á rebre los propietaris y cal qu' aquests no s' adormin y d' una manera colectiva, celebrant una reunió magna si es precis, obliguin al Ajuntament á que 'ls hi dongui l' aygua que en realitat los hi pertoca; d' altre modo, adormintse, no conseguiran més que fer que 'l conflicte s' agravi cada día, puig anem á entrar en l' època en que més necessaria 's fá l' aygua y també la en que més escasseja, puig de tots es sabut que disminuïx á l' estiu lo caudal de la mina.

Abans de privar á la població d' aygua lo que procedia era dexar sense als que la tenen eventual per las aforas, que primer que totas las cols, patatas, flors y demés que pugan tenir alguns en sas fincas, es l' abastiment de la població que no pot mai reunir condicions de limpiessa y higiene si hi falta aygua.

Lo dissapte passat se colocaren las cadiras á la Rambla de S. Joan y per cert que 'l contrastista hauria pogut tindre un poch més de precaució, fentlas repintar ab més anticipació, puig la pintura era massa fresca y foren moltas las personas que s' assegueren lo diumenge á las cadiras y en sortiren ab los vestits tacats.

La cosa com comprendran los hi feu poca gracia.

Han sigut reomplerts ab grava los clots de varis carrers del port.

Ja que ara emplem tants temporers, just es que 's vegi alguna millora.

Mal se li deú posar la cosa al *Capitán Verdades* que, com saben, se presenta pera representar un districte de Catalunya quan envia una carta al seu contrincant Sr. Bosch volent-li quasi bé dir que si no abandona 'l terreno 'l desafiará. Aconsellém donchs al Sr. Bosch que li deixi lo camp lliure, perque lo dit capitá sabem que té *malas pulgas*, y potser li fassi un trau jey! si se 'l deixa fer.

Parodiant una frase d' en Gambetta dirém: «La política á la madrilenya, volá l' enemi.»

Com ho somniá que en las regions d' Espanya, es l' extermini de la política dels dos partits turnants, es verament vergonyós que 'l país fassi 'l joch dels representants que á provincias tenen los de Madrid, y com lo diumenge proper, tindrà lloch la comedia, en la que fan figurar que 'l poble estima de debò á n' en Paco, ó á n' en Práxedes, segons qui dels dos estigui de director d' escena, deuen donchs tots los bons catalans que s' estiman la seva terra, combatre ab la mida de las sevas forsas á tot candiditat que s' presenti pera presentar á las Corts la política dels dos partits turnants y donar l' apoyo més decidit á tot altre candidat, sigui del color que sigui, mentres se sapiga que á Madrid no farà de comillet de guix.

Ha mort á Barcelona, donya Filomena Permanyer, esposa de nostre estimadíssim amich D. Joan J. Permanyer.

Acompanyém al Sr. Permanyer y demés familia en lo seu sentiment per tan irreparable pèrdua, esperant que Déu haurá premiat las altas virtuts de la finada.

S' estant fent los treballs preliminars, pera constituir á Valls una important Associació Catalanista.

No cal dir quanta satisfacció 'ns produheix la noticia.

S' anuncia la publicació de la *Revista de Bibliografia Catalana* qu' estarà dedicada á fer l' inventari critic de tot lo que s' publiqui en catalá y de lo que sobre nostre país aparegui en la llengua del Estat espanyol ó qualsevol altre.

No sols donará la *Revista* esmentada compte dels llibres y fascicles, sinó també dels gravats, plans, cartes geográfiques, pesas de música, etz., etz.

Los números no sortiran ab regularitat sinó á mida que ho requerixi lo moviment bibliogràfic, més se tindrà en compte que tots los anys formin un volúm de 250 planas quant menos.

Lo primer número de la *Revista de Bibliografia Catalana* comptará d' un centenar de planas y surtirá un d' aquestos dias.

Los sucesos ocorreguts á Barcelona lo dimars passat sigueren fortament comentats en nostra ciutat per tots los que s' preocupan del pervindre de nostre desgraciad país.

L' alarma que produhieren aná en augment al passar lo dimecres la caballeria de Reus ab di-

Elixir á la Ingluvina Giol

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sían, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats.

De venta en totas las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

recció á la Capital de Catalunya y ab la surtida lo dijous pera 'l mateix destí d' un dels batallóns del Regiment d' Almansa.

Després ab la declaració d' estat de guerra de la Provincia de Barcelona y la censura militar rigorosament exercida, nos havem quedat per complet á las foscas.

Si alguna cosa sabem es per la premsa de Madrid que reflexa 'l modo de pensar d' aquella gent. May hem vist disbarats tan grossos ni insults tant grollers com los que ara s' publican al parlar de Catalunya y dels catalans.

Ja fa temps que tenim criteri format de lo á que pot arribar la gent de l' altre costat de l' Ebre, es á dir, no, la gent de l' esponja qu' aixuga tota l' energia, tota la vitalitat d' Espanya; mes aquest criteri lo confirma y afirma lo que actualment está passant.

Val la pena que 'ls catalanistas recomanem la lectura dels *grans* diaris de Madrid. Llegixintlos tots los catalans y no podrán menys de venir tots á nostre costat.

La campanya es digna d' ésser estudiada, puig pinta de ma mestra fins ahont arriban en sa ignorancia las ditas classes directoras. Si com *El Imparcial*, *El Correo*, *El Globo* y *La Correspondencia Militar* pensa la gent ilustrada de Madrid, senyors, cal dirho ab sinceritat: Espanya no es més qu' una gran bogeria.

Un periódich dels *más leídos* hi ha ara que no predica *sangre y exterminio* contra Catalunya y aqueix es *El Liberal*. Se coneix que la edició que publica á Barcelona lo reté y que 'ls interessos d' empresa están per damunt de tot.

El Imparcial, al contrari, fins arriba á afirmar que no li fa rès lo que pugan fer ab los números de son periódich (se coneix que n' deuen vendre poch á Catalunya) y vé fet un bras de mar. Pobres dels catalans si se l' escoltan; lo día menys pensat fan de tots nosaltres un *picadillo*.

Després del llenguatge usat pels mateixos diaris de Madrid en campanyas tan frescas y que tan caras nos han costat, sembla que haurian d' haver posat enteniment; mes no senyors, segueixen en sos tretze y es que no hi ha més: al suró no 'l fa enfondrer ningú.

Aquesta tarde, á las sis, continuarà al Centre Industrial la conversa pública, iniciada 'l

diumenge passat per nostre volgut company n' Agustí Ferrer y Sandoval sobre las causas qu' han motivat la falta d' exportació de vins y olis que 's nota en nostre port y medis pera reanimarla.

Avuy 's celebrará en lo Teatre Principal un *meeting* electoral, organiat per la coalició republicana.

Havem sigut atentament invitats, lo que agraphim.

Ahir á la tarde retorná de Barcelona 'l batalló d' Almansa.

Sembla, donchs, que lo de Barcelona s' haurá acabat.

Nos n' alegrem.

Hem tingut lo gust de saludar en nostra Redacció á nostre estimat amich y company de causa senyor Mestre y Noé, director del valent confrare *La Veu de Tortosa*.

¿Qui es que per edat que tingui no voldrá conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirho lo perruquer CASALS posehix un procediment indi, purament vegetal, que no taca en lo més minim lo cutis, reproduceix lo cabell y priva sa cayguda.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

Lo Camp de Tarragona SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Rambla de St. Joan, 50, 1.ª

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1 »
Extranger..... 2 »
Número d' avuy..... 10 cénts.
Anuncis y comunicats á preus convencionals.

CAMISERIA DE PAU BRÚ

Acaban de rebre totas las novetats pera la propra temporada. Extens assortit de corbatas, panyos, géneros de fil, de punt, etz., etz. Veritable perfecció en la confecció de camisas pera home y roba blanca de senyora.

Comte de Rius, 24.—TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

PROCURADOR
Mendez Nuñez, 16-2.ª—TARRAGONA

GRAN MAGATZEM DE CALSAT LAS BALEARES

Rambla de S. Joan 50.—Tarragona
Fábricas á Palma y Mahó.—Géneros superiors y de durada.—Preu fixo.

DEMANEU ELS SEGADORS

exquisit licor popular de Catalunya.—SOLER Y MAS.—Vilafranca del Panadés.

Se recomana á las personas de bon gust per competir per sa classe y finura aromática ab los mellors de l' extranger.

En la mateixa fábrica dels Srs. Soler y Mas s' elaboran un gran assortit de anissats fins, con los anomenats «Llobregat» y «Bretón» (especialitats de la Casa) y també Cognachs, Absentas, Roms y Escarxats á preus baratíssims.

Demaneulos als Cafés, Ultramarins, Botellerias y establiments de begudas.

Representant á Taragona: **Antoni Verdú.**

En Ramón Nolla y Martí

METGE Y CIRURGIÁ
ha mudat son domicili y gabinet de consultas á la Plasa de Sant Miquel núm. 3, segón pis.
Reb de las 11 del matí á las 4 de la tarde.

SVENSKA LLOYD

LINEA DE VAPORS DEL LLOYD SUECH DE GOTHENBURG
Servy bi-mensual entre Tarragona y 'ls ports escandinavos

Lo vapor suech **NORGE** sortirá del 18 al 20 de Maig, admetent càrrega pera Marsella, Gothenburg, Copenhagen, Estocolm, Cristiania, Bergen, Mal-mó, Helsingborg, Norrköping, Gefte, Sundswall, Stettin, Danzig, Koeningsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

SERVEY REGULAR Y SETMANAL ENTRE

Tarragona, Valencia y Gullera

Sortirá d' aquest port tots los dimecres lo vapor espanyol **JUCAR**.
Consignataris: Sres. V. y Nebot de P. Ferrer Mary.

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilas, Malaga, Cadiz Vigo, Carril, Villagarcía, Corunya, Puebla, Marin, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander y Bilbao, sortirá lo 16 del corrent lo vapor **DURO** capitá D. Joan Prida, admetent càrrega y passatjers.
Lo despatxan sos agents Srs. Fills de Benigno Lopez.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marin, Villagarcía, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao. Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirá d' aquest port lo dia 16 del corrent lo vapor **CABO PEÑAS** son capitá D. Francesch Guerrica, admetent càrrega y passatjers pera 'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marian Peres.

Companya Valenciana de Navegació

Linia regular de grans vapors

ENTRE Espanya y las costas de Franca e Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Jativa, Alcira, Grao, Martos y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona directament pera

Marsella y Génova

los dimars de cada setmana.

Pera **Niza, Porto Marizlo, Oneglia y Liorna**

los dimars de cada quinzena.

Pera **Valencia, Alacant, Almeria y Málaga**

los dijous de cada setmana.

Directament pera

CETTE

sortidas setmanals tota època del any.

S' admet passatge y càrrega á nollits reduits.

S' admet càrrega ab nollit seguit y coneixemen directe pera New-York, Nápols, Bari, Siracusat Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braills, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong., ab trasbordo á Génova.

Agent: **D. Antoni Mas y March**
Plasa d' Orléaga, 1, Tarragona, Teléfono núm. 34

Xampany CATALUNYA, MIRÓ Y TARRAGÓ.—Reus

Serveys de la Companyia Transatlántica de Barcelona

Línies de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 19 de Maig sortirà de Santander y l'20 de Coruña, lo vapor

Alfonso XIII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costàfirme y Pacífich, ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia.

S'admet passatge y càrrega pera Santo Domingo y San Pedro de Macarís ab trasbord a Habana. SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona y l'30 de Cádiz, lo vapor

Buenos Aires

directament pera Nova York, Habana, Progreso y Veracruz. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata y ab trasbord a Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Maig sortirà de Barcelona y l'15 de Cádiz, lo vapor

Isla de Panay

directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Puerto Cabello, La Guayra y Sabanilla, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera quals ports admet passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macarís ab trasbord a Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitijas, lo vapor

Antonio López

directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Penang, Singapore, Ilo-Ilo y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Fernando Poó.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona y l'30 de Cádiz, lo vapor

Ciudad Condal

pera Fernando Poó; escala a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa occidental d' Africa y Golf Guinea.

Línia de Canarias.—Lo dia 17 de Maig sortirà de Barcelona y l'22 de Cádiz, lo vapor

M. L. Villaverde

directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Marsella per Cádiz, Alicante, Valencia y Barcelona.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigirse a son agent D. Emili Borrás.

Y 'L MÉS ECONÓMICH

Desconfián de las imitaciones

Pera la venda y conservació dels mecheros dirigirse al representant **MARIAN CLANXET, CARRER DE LA UNIO, 14, TARRAGONA**

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS

DE **SEBASTIÀ CARDONA**

Trobarán los aficionados a la fotografía un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempas, escorredoras, dipòsits d' aygua, estomadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas, paper citrat Lumiere, paper bromurat llort, placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscòps y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat. Dipòsits del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca "Tambour".

Cambra instantánea. Lamp exprés	9 per 12 ab 12 chasis	70 pesetas.
" " " " " " " "	9 per 12 ab 6 " "	45 " "
" " " " " " " "	9 per 12 ab 12 " "	100 " "
" " " " " " " "	6 1/2 per 9 ab 6 " "	40 " "
" " " " " " " "	9 per 12 " "	70 " "
" " " " " " " "	9 per 18 " "	110 " "

Tinch lo gust de participar a ma nombrosa clientela, que he rebut las cambras Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de pòguer aplicar placas y pel·luculas, Premiada a l' exposició de París ab medalla d' or. Única casa a Espanya que s' troban en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s' altera ni taca

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓN DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebollido 20

En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sobre FLORESTILLA de la millor marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

CASA FIGUERAS

REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d' origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extranjeras. **Ayguas minero-medicinals TARRAGONA**

LLEVAT SERRA

Superior a la Zarparrilla y a tots los depuratiu coneguts fins a la fetxa, pera combatre y fer de sapareixer los **Forunculos** (Floronecos) y demés erupcions.

De venda: FARMACIA DEL CENTRO.—Tarragona
Dipòsit general: 9, PELAYO, 9.—BARCELONA

Lo Dr. Jordán

CIRURGIÀ DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistas, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa a sos nombrosos clients y al públich en general, que relacionat ab las mellors casas extranjeras, pot oferir dents artificials a preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontológicas que dit senyor cractica, compta ab tots los anestesichs fins al dia poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS

Opera a Tarragona los dimars de las 9 del mati a las 5 de la tarde y los divendres de 3 a 5 de la tarde

RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOI

A CA 'L BOYRA

DIPOSIT DE GEL

Vins de totas classes. Refrescos y licors. Servey a domicili. Ressonps tots los días a preus molt acomod.

Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72. cantonada al carrer de Fortuny.

SABATERIA

DE

TERESA SALAS

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratissims.

Especialitat en los calsat a mida.

Gran fábrica de braguers

34, UNIO, 34

Herniados (TRENCAIS)

Aquest establiment compta ab los avencos mes moderns y practichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d' aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguér Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguets de goma pera la curació radical de las trenaduras congenitas y adquiridas de l' infancia y tot lo concernent a Cirujia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que dan tintut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduhits.

Pere Montserrat, Unio, 34-Tarragona

CONFITERIA

DE

Joan Serra

23, COMTE DE RIUS, 23

En aquest antich y acreditat establiment hi trobarán un gran assortit de dolso exquisits y vins y licors del pays y extranger de totas classes y preus.

Serveys complets pera casaments y bateigs.

Maquinaria agrícola, industrial y vinicola

Complet assortit en ferreteria

DE

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l' important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C., constructors d' aradas y bógits pera fondas llauradas y demés máquinas agrícolas.

RELOTGERIA

DE

F. RIGAU

14, Baixada de Misericordia, 14

TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totas classes y preus. Taller de composturas.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 24, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor. Especialitat en empastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

LA JOYA DEL CENTRE

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE

JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas a preus molt económichs.

Se serveix a domicili.

Gran Saló de Perruqueria

SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SAN JOAN, 52

Los propietaris d' aquest establiment tenen lo gust de oferir al públich lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per difichs y artístichs que sigan. Complet assortit de perucas y demés postissos pera teatre que s' llogan a preus arreglats.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inal·terable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d' un canaló.

Además, també té uns vanos ab uns pintats tan rebóns, que ni Rafael ni Murillo los podrian fer milló, a propòsit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menas que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, Compte de Rius, 26

Fábrica de Gel

DE

Emili Turró

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA

Se recomana per la baratura dels preus y la promptitut del servey a domicili.

Sastreria, Camiseria y variis géneros

DE

J. GÜELL

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Pera senyors: Alpacas, estams, gergas, vicunyas, llanillas, drils, camisas blancas y de color.

Pera senyoras: Alpacas, sedalinas, vichys, mussolinas y percal's alta novetat.

Roba blanca, articles pera dolls, llenzols de fil y de cotó.

Mundos, parayguas y cotillas, tot a preus baratissims.

Gangas: Se liquidan a preus molt baratos, trossos ó escrupulons de panyos, armurs de seda, llana y estampats.

TRAJOS A LA MIDA

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Quintana y Torres

Materias químicas y minerals pera abonos agrícolas garantits per sa riquesa en principis fertilizants, assimilables en son més alt grau.

Guanos marca **Elefant** tan acreditats per si mateixos, propis pera tots los cultius.

Condición ventajosas.

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

COLONIALS Y QUEVIURES

DE

Joseph Cardona

Fruits colonials y conservas de totas classes. Vins, licors y xampansys. Formatges, mantegas, embutits, ceras, cafés, xacolatás, sucres y pastas pera sopa, etc.

Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

La promptitut

Lo recader diari de Tarragona a Barcelona y vice-versa, Andreu Canyellas, ofereix sos serveys a preus módichs, a totas las personas que s' dignin honrarlo ab sa confiança.

Serveix tots los encàrrechs a domicili.

Punts ahont s' admeten: Tarragona, plassa de la Font, núm. 28; (barber) y carrer d' Apodaca núm. 1, tenda.—Barcelona, Hospital 2 y 4 y carrer Filateras núm. 5, devant la plassa del Angel.

CONFITERIA

DE

CABRÉ GERMANS

34, Carrer Major, 34, Tarragona

En aquest establiment s' hi trovará un gran assortit de galletas, vins y licors de totas classes, tant del pays com del extranger a preus sumament reduhits.

Especialitat en encàrrechs pera casaments y bateigs. Avisant ab anticipació s' elaborarán los exquisits dolso inglesos **BATS VICTORIAS** y **BLOCH JANOHAS**.

Especialitat en el saborós pastel **ESPOA-RUS**.